

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRAAD

NR. 3 . MARTS 1957
12. ARGANG

UDGIVET AF
KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND

JOHN A. HANSEN

Blikkenslager - Aut. gas-, vand- &
sanitetsmester - Sølvgade 100

CHR. B. LYNGSIE

Smedemester
Raadmandsgade 17, N.

MONIES & ANDERSENS EFTF. A/S

K. K. L. SIMONSENS EFTF.

Frederiksborggade 22
Telefon C. 1325 - Byen 9432
København K.

I. M. LINDEGAARD & SØN

Blikkenslagermestre
Heimdalsgade 9—11 - Taga 833

SPIRALBIND

N. Søgade 35 A

ELWARTH

Mitchellsgade 21
København V. - Telefon C. 12263

E. M. FALLING
BOGTRYKKERI

Tomsgaardsvej 28—30
Telefon Ægir 2542

NORDISK OFFSET A/S

Reventlowsgade 26
København V. - Central 13105

AKTIESELSKABET
MARTINIT

Gasværksvej 10, V.

LANGMACK & CO.

Stengade 36, N.

DANSK VARMETEKNIK

Sankt Hansgade 2, N.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid: 10—15).
Telf.: Om dagen Minerva 1336, om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bostedende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Oberst Fl. B. Larsen, Østerbrogade 28, Kbh. Ø. C. 16.014.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Ordrup 5075.
Sekretær: Overlærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., København Ø.

Den øvrige bestyrelse:

Pastor Aage E. Damtoft, Vesterbro 76, Aalborg.

Sv. Darling, Hillerød.

Seminarieforstander, cand. mag.
Paul Holt, Århus.

Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorffs-
lunds allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Bibliotekar O. Leth, Johnstrupsvej 8,
Sorø.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Fabrikant Poul Møller, Skive.

Læge Børge Næsted, Sadolinsgade 9,
Odense.

Boghandler Otto W. Olesen, Rådhus-
stræde 2, Randers.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade
18 A, Herning.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Pastor Poul Riis, Rosenvængets Side-
allé 5, København Ø.

Prokurist Otto Schmidt, Kolding.

Dommer K. Thestrup, M. F., Herning.

FORSIDEN:

»Tro på fremtiden«

En bronzestatue af en rytterske på en høj marmorsokkel er de Forenede Nationers nye vartegn ved East River i New York. Statuen, kaldet „Mir“ (Fred), er en gave fra den jugoslaviske stat til F. N. Billedet er taget mod vest fra F. N.s haveanlæg. Til højre i baggrunden skimtes Chrysler skyskraberen.

BLADET PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpesfond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling: St. Kannikestræde 10, København K. (kontortid 10–15) Minerva 1336.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark. (Medlem af Dansk Fagpresseforening), Slagelsegade 9, 2. København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17,30–18,30).

FORRETNINGSFØRER FOR BLADET

Arkitekt Henning Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

TRYKKERI

Folketidendes bogtrykkeri,
Ringsted.

INDHOLD:

	Side
Forår over Tyskland?	51
Enigt folketing forlænger loven om erstatningerne til frihedskampens ofre	53
Henvendelse til regeringen om Tysklands-erstatningerne	55
Rejsegilde på Frihedsmuseet	57
Smuk national aften	59
Generalforsamling i Dachau-klubben	59
Dagbogsblade	60

ER TYSK FORÅR PÅ VEJ?

Ungdom fra Nordtyskland på valfart til Belsen-lejren

Der er sket noget bemærkelsesværdigt i Tyskland i de sidste dage, noget man med lys og lygte har spejdet efter siden krigens slutning i 1945. Mennesker, som blev ramt og tromlet ned af Hitlers hære, har stået med tilgivelsen uden at kunne komme af med den, fordi ingen i Tyskland havde brug for den. Derfor er det så forunderligt, det der nu er ved at ske.

En 15-årig dreng har sagt det forløsende ord, der skulle sætte Tyskland i stand til at indrømme sin skyld mod Jøderne. Teaterstykket „Anne Franks dagbog“ er i år blevet spillet på mange teatre i Tyskland, og tysk ungdom har i tusindvis set stykket. I Hamborg op imod 40.000 unge, og de har deltaget i diskussioner om det, og det var her, den 15-årige dreng kom med forslaget om at tage til Bergen-Belsen og smykke Anne Franks grav med blomster. Der blev sat en indsamling i gang for at skaffe penge til valfarten, og fra alle sider strømmede pengene ind, og transportforretninger stillede busser og biler til rådighed. Også fra andre egne af Tyskland kom der bidrag.

Over 2.000 unge fra Hamborg samledes den 17. marts ved mindesmærket for de 30.000 fangear, som døde her i den berygtede Bergen-Belsen kz-lejr.

De ville lægge blomster på Anne Franks grav. De fandt den ikke. Hun var smidt i en massegrav sammen med tusinde andre. Det var værre, end de havde tænkt. Vejen til Bergen-Belsen lejren var næsten ufremkommelig. Og ingen grav, da de endelig nåede frem.

Næsten alle 2.000 havde blomster og kranser med for at bevidne deres med-

følelse og skamfuldhed over den ældre generations forbrydelser.

En tysker talte: „At dette forfærdelige kunne ske, skyldtes jeres forældres fejghed“, sagde han. „De vovede ikke at protestere. De vovede ikke at komme de jagede og forfulgte til undsætning. Disse forbrydelser må aldrig gentages. I skal være modigere. Hold altid hånden over de svage og forfulgte, beskyt dem og hjælp, for de er jeres brødre“.

Det er den første spontane tilkendegivelse, man endnu har hørt om fra tysk side.

Den ældre generation, som ængstelig har forsøgt at tie det forfærdelige ihjel, som ikke har talt om det i hjemmene, ikke har talt om det i skolerne, men har jævnet kz-lejrene med jorden, som det er sket i Bergen-Belsen og i Landsberg, for at udslette sporene af deres frygtelige forbrydelser, har ladet vejene forfalde, der førte ud til de mindesmærker, som englænderne lod opføre, når de havde ryddet op på ligene og i krematorierne — de har nu yderligere en grund til at skamme sig.

For os, der har besøgt disse lejre, ville det have været en lise, om man havde set tegn på anger og ærbødighed overfor de menneskers lidelser, som blev dræbt her.

Det blev de unge, der igennem et teaterstykke selv fandt frem til sandheden.

Et glædeligt tidens tegn, og som Information forleden skrev, måske det vægtigste bidrag til bygningen af et nyt Europa, for i samme grad, som den tyske ungdom viser, at den husker fortiden, vil vi andre glemme den.

NIC. FOSMARK.

A/S RAMLØSE SAVVÆRK & TØMMERHANDEL Helsingø
Fa. V. GRUM-SCHWENSEN ALLERØD
LØNGAA Fragtmand - Allerød
FOLKETIDENDES BOGTRYKKERI A/S Ringsted
WILH. HANSEN Ur- & Chronometremager Storehedinge - Tlf. 28
SYDSJÆLLANDS KAFFEBRÆNDERI v/ P. E. Andersen Næstved
CITY BASAREN Parfumeri - Legetøj - Køkkenudstyr Næstved
NÆSTVED DISKONTOBANK
SPAREKASSEN FOR STUBBEKØBING OG OMEGN
A/S ESKILSTRUP KORN- OG FODERSTOFFORRETNING Telefon 18 & 118
OREHOVED TRÆ- & FINERINDUSTRI A/S
BIOGRAFEN Saxkøbing - Telefon 89 42 17

CHRISTENSEN & MODLER'S EFTF. BLIK - SANITET - GAS - VAND - VARME Valby Tingsted 5 Tlf. Valby 1176 & 1092	
A/S BAHCO — PRIMUS Nr. Søgade 35, K. — Minerva 3700	
NYEBOE & NISSEN A/S Vesterbrogade 123 — København V. — Central 5600	
BORUP ANDELSMEJERI GØRLØSE	
D. B. & C. C. SMØR OG OST EN GROS HOLBÆK	
MOTORFABRIKEN BUKH A/S KALUNDBORG	
Meld dig til Hjemmeværnet	
HARBOES BRYGGERI SKÆLSKØR	
P. W. WULFF Stubbekøbing	O. NIELSEN & DEHN A/S Stubbekøbing
VALD. JØRGENSEN Træskæreri Eskilstrup - Telefon nr. 8	PEDER E. SKAANING Hønseri & Rugeri Eskilstrup - Telefon 107
HOLEBY AUTOVÆRKSTED Sv. Rasmussen Telefon Holeby 61	BANKEN FOR RØDBY & OMEGN AKTIESELSKAB
SAKSKØBING SAVVÆRK	HOTEL SAXKØBING Telefon Saxkøbing 89 40 39

Alle partier på Christiansborg går ind for hjælpen til besættelsestidens ofre

Man takkede ministeren for lovforslaget

De fleste mennesker har vist den opfattelse af arbejdet på Christiansborg, at det er et arbejde, hvor man skændes meget. Det hører vist til sjældenheder, at noget „går igennem“, sådan, at alle er enige om, at sagen bør fremmes, men det kan ske, og det skete onsdag den 13. marts, da socialministerens forslag om forlængelse af loven til gunst for erstatninger til skadelidte fra besættelsestiden, kom til behandling.

Forslaget går i al korthed ud på, at loven, der oprindeligt kun havde en gyldighedstid på 5 år, nu igen kan træde i kraft.

Den pågældende eftermiddag begyndte forhandlingerne kl. 13, og behandlingen af loven om genoptagelse af invaliditetserstatning var på sin niende og sidste punkt. Forhandlingen kunne begynde klokken godt 4, og den varede blot en halv times tid, og indenfor denne halve time havde ordførere fra alle partier haft ordet, og socialministeren havde fremsat sine bemærkninger. Sig så ikke, at man ikke kan fatte sig i korthed i folketinget.

Alle ordførere går ind for lovforslaget

Første taler var socialdemokraten Holger Larsen, der henviste til, at lovforslaget nærmer sig den norske lovgivning. Han var indforstået med, at det for socialministeren ikke var muligt at oplyse, hvad det ville koste staten at forlænge loven. Han anbefalede hurtigt og velvillig behandling.

Venstremanden Jens Chr. Christensen takkede indledende ministeren for, at dette lovforslag var fremsat. Vi har aldrig her i tinget været karrige, når det gjaldt om at mildne forholdene for besættelsestidens ofre, og sådan fandt taleren, at det også burde være. Han forudså, at direktoratet for ulykkesforsikring, der skal administrere loven, ville komme ud for mange og svære opgaver. Han ville derfor finde det rigtigt, at der nedsattes et ud-

valg, der kunne finde frem til nærmere retningslinjer, som direktoratet kunne arbejde efter. Loven fastsatte, at der kunne ske nedsættelse af invaliditetsgraden, men ikke af erstatningens størrelse. Han fandt det dog rimeligt, at ligesom der kunne ske en forhøjelse, kunne der også ske en nedsættelse, når den skadelidtes tilstand var forbedret.

Han anbefalede, at man fandt frem til en løsning af erstatningerne til enker efter sømænd, der satte livet til i besættelsestiden under deres arbejde. Han anbefalede iøvrigt lovforslaget til videre behandling i tinget.

Den konservative Marie Antoinette von Lowzow udtalte, at det er en selvfølge, at samfundet må mildne tyngden mest muligt af de byrder, besættelsestiden har pålagt deltagerne i kampen.

Hun fortsatte: Årsagen til invaliditeten: Forholdene i K-z-lejrene, tortur osv., er helt anderledes end årsagerne til anden invaliditet, og det er efter min og mit partis opfattelse påkrævet, at der rådes bod på den uretfærdighed, der faktisk er sket. Det mener jeg vil ske ved gennemførelsen af det lovforslag, socialministeren har fremsat, og mit parti kan derfor tilsige en velvillig behandling af lovforslaget.

Fruen anbefalede, at sømandsenker ligestilles med enker, hvis manden er faldet herhjemme i frihedskampen.

Den radikale Johs. Christiansen takkede ministeren for fremsættelsen af lovforslaget. Han fandt det så velbegrundet, som et lovforslag kan være.

Han var betænkelig ved den tanke, at erstatningerne under visse omstændigheder kunne nedsættes. Han rettede en forespørgsel til ministeren om forløbet af de forhandlinger, der for tiden føres mellem den danske og tyske stat om erstatninger til k-z-fanger.

Kommunisten Fuglsang anbefalede lovforslaget på sit partis vegne. Han forespurgte, om nye erstatningssager kunne rejses.

Retsstatsmanden Oluf Pedersen anbefalede lovforslaget til undersøgelse og til forbedring.

Socialministeren har ordet

Så var tidspunktet kommet til, at ministeren selv kunne tage ordet. Socialminister Strøm takkede for tilslutning til lovforslaget. Det var ham umuligt at sige noget om, hvad vedtagelse af loven ville komme til at koste. Man måtte behandle hver enkelt ansøgning, men ministeren var af den opfattelse, at beløbet var overkommeligt. Han kunne ikke selv tage stilling til ønsket om, at sømandsenker behandles på lige fod med enker efter deltagere i frihedskampen herhjemme, da denne sag hører under handelsministeriet.

Ministeren sluttede med at sige:

Det ærede medlem hr. Johs. Christiansen spurgte mig med hensyn til de forhandlinger, der føres med Tyskland angående erstatning til koncentrationslejr-fangerne, om jeg kunne give nogle oplysninger herom. Om det spørgsmål kan jeg sige, at Danmark som bekendt sammen med en række andre lande, herunder Norge, har rettet henvendelse til Tyskland med henblik på at få gennemført en ændring i den tyske erstatningslov af 29. juni 1956, således at også udenlandske statsborgere bosat uden for Tyskland kan blive berettiget til erstatning i henhold til den tyske lov. Forbundsrepublikken Tysklands regering har afvist at optage forhandlinger om en sådan ændring og har henvist til, at sådanne forhandlinger ville være i strid med artikel 5 i Londonoverenskomsten om Tysklands udenlandsgæld. Der er endvidere henvist til, at forbundsregeringen ved gennemførelsen af den tyske erstatningslov har opfyldt alle forpligtelser, der påhviler den i henhold til overenskomsten angående ophævelse af besættelsesstatuten for Tyskland. Fra forbundsregeringen er der fremsat tilbud om støtte til fordel for sådanne ofre for nazistisk forfølgelse, som har særligt behov for hjælp: en sådan hjælpeak-

B. ANDERSEN & LASSEN

Gas - Vand - Varme
Jægersborggade 38—40

ØSTERVOLD TRÆHANDEL

Stokhusgade 6 - Palæ 212
København K.

A/S HUSUM MOTOR-MØLLE

Frederikssundsvej 265
Brønshøj

HENRIK PETERSEN

Blikkenslager, gas-, vand- og
sanitetsmester
Peder Skramsgade 16
Byen 4115 - 4168

A/S LIDANO

Nørregade 36
København K.

**Øbro Træ- og
Finerhandel**

Randersgade 27
Tlf. Øbro 1657 - 1757

E. AARØ-HANSEN

AUT. ELEKTROINSTALLATØR
Nørrevoldgade 27

C. 8021

**OVNE og KAMINER ★ Vaskekedler ★ Bygningsstøbegods
CALDO OLIEBRÆNDERE TIL OVNE OG KAMINER**

Reservedele — Stort værksted
Dr. Tværgade 9, K. **J. E. BJERRINGS EFTF.** Minerva *5045

SCHMIDT OG JOHANSEN

Klichéanstalt
Teglværksgade 25, Ø. — Ryvang 8483

BERGS BOGTRYK

GLENTEVEJ 53, N. V.

D ZINKTRYK
LYSKOPIERINGDUPLIKERING
FOTO **L****DANSK LYSKOPI** A/S

Kronprinsessegade 54

Minerva 1476

C. F. RØDTJER

Peder Skramsgade 8 — København K.

Brændselsleveringen for tjenestemænd

Holbergsgade 15 — København K.

**Københavns
Fragtmandshal**

HALMTORVET 17, V.

JOHNSEN & JOHNSEN*Bogtryk - Etiketter - Emballage*

ALDERSROGADE 8 - KBHVN. Ø. - RYVANG *8686

tion forudsættes dog gennemført på privat initiativ.

I udenrigsministeriet foretager man nu en nærmere bedømmelse af de begrundelser, der fra tysk side er anført for afvisning af ønsket om forhandlinger, ligesom udenrigsministeriet optager forhandlinger med andre myndigheder, herunder socialministeriet.

Jeg må gå ud fra, at der, som sagen nu står, også bliver optaget forhandlinger mellem de lande, der er interesserede i spørgsmålet.

Det må altså først klares, om der ingen mulighed er for at gennemføre den oprindelige tanke om adgang til erstatning i henhold til den tyske erstatningslov. Viser det sig, at der ikke er det, må der tages stilling til det forslag, der foreligger fra tysk side. Det er da klart, at den afvisning, der foreligger fra fangeforeningernes side af det pågældende forslag, i høj grad vil blive taget med i overvejelserne.

Jeg har givet disse oplysninger, idet de ærede medlemmer heraf vil kunne se, at vi i høj grad har vor opmærksomhed henvendt på spørgsmålet.

Det ærede medlem hr. Fuglsang spurgte, om der også er mulighed for

at optage sager angående personer, som ikke før har fået deres sag behandlet i direktoratet for ulykkesforsikring, men som nu på en eller anden måde føler, at besættelsestiden også har forvoldt dem skavanker. Nu er det jo sådan, at det i den slags tilfælde vel kan være vanskeligt efter så lang tids forløb at afgøre, om de pågældendes eventuelle lidelser kan henføres til besættelsestiden; jeg vil imidlertid mene, at direktoratet også har en mulighed for at se på eventuelle sager af den karakter.

Jeg takker endnu en gang samtlige ærede ordførere for deres venlige tilslutning til lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Holger Larsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Torsdag den 14. marts foretog tinget nedsættelse af et 17-mandsudvalg, der skal nærmere behandle det fremsatte lovforslag.

Det kan iøvrigt anføres, at socialministeren fremsatte selve lovforslaget fredag den 8. marts.

nens forbrydelser og råde bod på disse ved at fremkomme med et anstændigt forslag til afvikling af erstatningsspørgsmålet.

Tidligere koncentrationslejranger fra hele Europa kræver en endelig og værdig afslutning på hele dette uløste problem. Det er, som flere gange betonet fra vor side, slet ikke erstatningspengene, der er hovedsagen, det er selve vor kamp for anerkendelse af folkeretslige principper, der er hovedsagen.

Det er almindelig retsbevidsthed i alle civiliserede lande, at det ikke kan være skadevolderen, der skal bestemme den skadelidtes muligheder for erstatning, derfor burde Tyskland — efter vor mening — have indvilget i, at den af 8 lande foreslåede kommission havde medvirket ved sagens løsning.

På baggrund af det „erstatningstilbud“, som er fremkommet fra tysk side, vil vi tidligere fanger fra hele Europa søge rejst en verdensopinion imod dette uantagelige — ja — uanstændige tilbud om tysk „Wiedergutmachen“.

Aldrig har jordbunden for rejsning af sagen været så god som nu, ligesom den internationale situation heller aldrig har været så gunstig for dette spørgsmål som nu. Over hele verden går der en bevægelse for at udbygge FN og bygge på folkeret kontra vold.

Vi tidligere fanger kan — og vi har pligt til at skrive et enkelt blad i verdenshistorien, at, selvom en hel verden omkring os måske ikke er utilbøjelige til at „handle med stude“ om dette spørgsmål, så er modstandsbevægelsens folk verden over besluttet på ikke at gå på akkord med idealerne.

Det var ganske vist de store nationers bevæbnede hære, der på slagmarkerne skaffede den militære af-

Til den danske regering

I anledning af, at den vesttyske regering overfor den danske og andre vesteuropæiske regeringer er fremkommet med et — efter danske tidligere politiske fangers opfattelse — højst ejendommeligt „forslag“ til en slags erstatning for de umenneskelige grusomheder, der blev begået mod andre landes borgere, der sad i fangenskab i tyske koncentrationslejre, fordi de ligesom et stort antal tyske borgere havde bekæmpet den fælles fjende — nazismen — ønsker Fællesudvalget for Danmarks tidligere politiske fanger at udtale følgende:

Vi ønsker ikke at udskille os fra

det øvrige danske samfund, der gerne ser gamle sår lægt, selv om disse i ordets bogstavelige forstand er påfært os tidligere fanger.

Vi ønsker heller ikke at sprede nyt had eller minde om de tyske rædselsgerninger, hændelser, der for mange synes at være halvt glemte „episoder fra en fjern barbarisk fortid“.

Vi indser klart, at mellemfolkelig forståelse og tilgivelse i videst muligt omfang er en betingelse for, at et nyt og fredeligt verdenssamfund kan vokse op, men inden dette kan ske i fuldt omfang, må Tyskland vise en sand og ærlig vilje til at yde sit bidrag hertil og bl. a. erkende natio-

SVEND HENRIKSEN Urmager & Guldsmed - Aakirkeby
GULDSMED L. SØNDERGAARD Østergade 8 - Struer
D. SANDBERG Manufaktur Grenaa — Telefon 101
A/S OTTO SECHER GRENAA
GRENAA NY TØMMERHANDEL Bakmann & Olesen
„MESSEN“ Tlf. 150 - Grenaa
MØRKE SOGNS SPAREKASSE
SPAREKASSEN FOR EBELTOFT BY OG OMEGN
EBELTOFT ANDELS-SVINESLAGTERI
EBELTOFT SKOTØJSFABRIK
EBELTOFT KUL-KOMPAGNI A/S Telefon 125
HADSTENEGNENS ANDELSMEJERI Hadsten — Telefon 345
FOTORAMA Hammel
HAMMEL BOGHANDEL
FR. LAURIDSEN Kolonial - Vin - Konserver Hammel - Tlf. 11 & 324
CHR. HEEGAARD Snedkermester Hammel

LÆSØ GARNSPINDERI A/S	
BANG & OLUFSEN A/S STRUER	
MØRKE EKSPORTSLAGTERI & OFF. SLAGTEHUS A. M. Sørensens Eftf.	
DAMEBÆLTER TAGE STILLING Følle — Rønde	
Hammel og Omegns Andels-Svineslagteri	
FRIJSENBORGEKNENS UNGDOMSSKOLE - HAMMEL Modtager drenge, 14—18 år — 5 måneder fra 5. november „ piger — 5 måneder fra 5. maj Telefon 300	
SØREN AAEN HAMMEL	
A. W. JENSEN'S STENHUGGERI Telefon Hammel 236	THORVALD NIELSEN Handelsgartneriet Hammel - Telefon 68
R. RASMUSSENS SKOTØJSFORRETNING, Hammel	VITA MICHELSEN exam. Tandtekniker - Hammel
CHR. CHRISTENSEN Ure & Brillere - Hammel	FRU I. ALBRECHTSEN Fotograf - Hammel
HAMMEL INSTALLATIONS-FORRETNING	SLAGTERMESTER NIELS NIELSEN Hans Brogesgade 41 - Aarhus
HAMMEL MØLLE K. Ammentorp Pedersen Telefon 66	

gørelse i kampen mod nazismen, men det var de civile og svagt bevæbnede modstandsstyrker, der skabte hele det moralske grundlag for sejren og som gennem deres tilsyneladende håbløse kamp overbeviste verden om, at den militære indsats mod diktatur var berettiget og nødvendig.

Dette resultat fra modstandsbevægelsens side var måske af endnu større betydning end de militære resultater, som modstandsbevægelsen også bidrog til i et format, der langt oversteg, hvad man kunne forvente efter muligheder og bevæbning.

Kampen er nu militært afgjort, men stopper man alene ved dette resultat, er kampen standset på halvvejen — kampen er standset ved den militære sejr. Den videre kamp gælder slet ikke penge, men et gammelt, uhyggeligt regnskab om svigtede forpligtelser overfor moral, retsbevidsthed og kultur. Derfor har vi pligt til at føre kampen videre, og vi vil søge kontakt med alle vesteuropæiske fangekredse, der kæmper for samme idealer som vi. For os ville det synes rimeligt, om hele det danske folk sluttede op bag os i denne kamp.

På det danske fangeudvalgs vegne anmoder vi tidligere fanger, der har gennemgået de sværeste lidelser i de tyske koncentrationslejre, den danske regering om at afslå ethvert tilbud om tysk erstatning, der ikke hviler på folkerettens principper og som ikke er i overensstemmelse med almindeligt gældende retsprincipper i alle civiliserede lande.

Vi gør opmærksom på, at også de fanger, der har hårdst brug for en erstatning: de erhvervshemmede og de, hvis invaliditetssager endnu ikke har fundet en endelig løsning, afslår at modtage tysk erstatning på det af den tyske regering foreslåede grundlag.

Vesttyskland er — med stor bistand fra sejrherrenes side — blevet hjulpet på fode igen og må nu formodes — i nogen grad — at være i stand til at tilsvare de selvfølgeligelige forpligtelser overfor **ikke-tyske** civile fanger i hvert fald i samme udstrækning som Tyskland har erkendt sin **skyld** og sin **pligt** over for landets egne borgere, der ligesom vi kæmpede mod den samme og den fælles fjende — nazismen.

I den givne situation er det en selvfølge, at danske fanger som hidtil vil videreføre samarbejdet med udenlandske kammerater med forøget energi, og vi vil høfligst tillade os at fremsende resultaterne af disse forhandlinger til den danske regering, så snart disse foreligger.

Ærbødigt

Fællesudvalget for Danmarks tidl. politiske Fanger.

For Kammeraternes Hjælpefond:
Poul Riis, H. C. Steen Hansen og H. Kornbeck.

For Stutthofudvalget:
Frode Toft.

For Theresienstadtfangerne:
Jacob Brandt.

For De erhvervshemmede:
Poul Eliassen.

For Horserød-udvalget:
I. P. Mikkelsen.

For Besættelsestidens politiske Fanger, Esbjerg:
H. Rambusch.

EFTERLYSNINGEN HJALP.

I sidste nummer fortalte vi, at en far så gerne ville have Pigtråd nr. 1 1950. Vi var såvel på kontoret som på redaktionen helt udgået og kunne derfor ikke hjælpe. Efterlysningen her i bladet gav til resultat, at vi fik tilsendt 3 eksemplarer samt telefonisk tilsagn om yderligere to.

Vi takker på faderens vegne.

Rejsegilde på Frihedsmuseet den 4. maj

Verdens første i sin art

Som det første land i hele verden kan Danmark den 4. maj i år holde rejsegilde over et eget, selvstændigt museum over frihedskampen.

Det sker ved en højtidelighed den 4. maj på Esplanaden. Bygningen skal stå færdig til indvielse den 29. august. Midlerne er i hovedsagen til stede, idet man råder over 700.000 kr., men man mangler dog 250.000 kr., som man ønsker at skaffe ved indsamlinger. Man har således fået tilladelse til at holde en 4.-maj-dag med salg af mærker, og alle venner af sagen bedes allerede nu reservere dagen, så man aktivt kan deltage i salget af mærker. Salget vil naturligvis finde sted over hele landet.

Den smukke bygning vil på en ejendommelig måde blive præget af, at det er frihedsbevægelsen, der har rejst den. Der er således nu åbnet adgang til for alle illegale grupper og blade at erhverve en mursten på facaden. Murstenen vil komme til at bære navnet på gruppen. Det skal kun koste 50 kr for hver sten, hvortil kommer de særlige udgifter ved den tekniske fremstilling af inskriptionen. Der kan også blive lejlighed til at erhverve mursten med inskription af særlige datoer, man ønsker husket. Sådanne sten betales ekstra.

Frihedsmuseet er meget interesseret i at få samlingerne fra kz-lejrene kompletteret. Alle tidligere fanger, der måtte ligge inde med ting fra fangelejrene, som de kunne tænke sig at skænke, bedes skrive til Frihedsmuseet, Esplanaden, København K., og forespørge, om tingen har interesse.

Efter indvielsen vil Frihedsmuseet blive overdraget til den danske stat. Derefter er det en afdeling af Nationalmuseet.

<p>BLIKVAREFABRIKEN AABYHØJ A/S</p>	<p>A/S Århus Stevedoreklub Havnegade 38 — Aarhus</p>
<p>A/S H. C. MØLLERS EFTF. Erik Bøghsvej 8, Aabyhøj</p>	<p>MURER-ENTREPRENØRFIRMA A. JESPERSEN & SØN Lystrupvej 50 — Aarhus</p>
<p>DALSØ FLASKEGAS CO. Brabrand - Telefon 6 04 00</p>	<p>HAVNEARBEJDERNES FAGFORENING AARHUS</p>
<p>HØRNING TRÆLASTHANDEL AKTIESELSKAB</p>	<p>Herning Handels- og Landbrugsbank AKTIESELSKAB</p>
<p>HØRNING KRO Telefon 1</p>	<p>A/S Herning Trælasthandel</p>
<p>JENS RASMUSSEN & KARL SKOV Snedkermestre Brødstrup — Telefon 80 Stilmøbler i eg og nød</p>	<p>Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse HERNING</p>
<p>AAGE FLORANDER MEJERIET U. K. Brødstrup</p>	<p>Det er BERGIS når det gælder FOTO Nørregade 8 Padborg</p>
<p>DANSK METAL- ÆTSEVÆRK A/S Horsens</p>	<p>INTERNATIONAL TRANSPORT H. P. Therkelsen Krusaa . Telex 3313 . Tlf. 7 14 54</p>
<p>ARBEJDERNES FÆLLESBAGERI A/S Horsens</p>	
<p>A/S VEJLE MÆLKEKOMPAGNI</p>	

K-Z-LEJR GENÅBNET I UNGARN.

Kadar-regeringen har ikke læn-
gere plads nok i fængslerne.

De ungarske myndigheder har gen-
åbnet en interneringslejr i nærheden
af Budapest for at kunne huse de
mennesker, der er arresteret under
politiets razziaer i den sidste tid. Lej-
ren ligger ca. 15 km nordøst for
Budapest og i de sidste tre uger er
der regelmæssigt ankommet fanger
til den.

Den er kendt og berygtet fra den

„stalinistiske“ periode i Ungarn, men
har været lukket siden revolutionen
sidste efterår.

60.000 har set „Anne Frank“.

Allé Scenen spiller i dag sin store
succes „Anne Franks dagbog“ for
100. gang, hvilket vil sige, at ca.
60.000 mennesker til dato har set fo-
restillingen. (11/3).

☆

Partiet Venstre har i Østre stor-
kreds (København) opstillet profes-

sor Ove Hoff som folketingskandidat
til det kommende valg. Ove Hoff er
som bekendt landsformand for for-
eningen Gestapofangerne.

9. APRIL PÅ RÅDHUSPLADSEN.

I lighed med tidligere år afholder
foreningen Gestapofangerne en høj-
tidelighed på Rådhuspladsen den 9.
april. Den begynder kl. 11,45 og af-
sluttes kl. 12. Bagefter er der lejlig-
hed til at deltage i et samvær i re-
staurant Skandia i Richshuset.

Smuk, national aften til fordel for Ungarns-hjælpen

Fin indsats af Dachau-klubben

Dachau-klubben havde fået den gode ide at skaffe penge til Ungarns-hjælpen ved at arrangere en aften, der også ved sit indhold kunne give medlemmerne en oplevelse.

Det skete torsdag den 21. februar ved en koncert- og teateraften i den store sal i Borgernes Hus.

Begge formål lykkedes. Til tonerne af Hjorth-Christensens orkester indledtes aftenen, hvorefter pastor Lænkholm (tidligere Dachau) talte ganske kort og læste digtet: Rødt er blodet i Pests gader.

Fra den udmærkede scene i Borgernes Hus opførte nu amatørscenen Parcifal Axel Kiellands skuespil: Hvis et folk vil leve . . .

Handlingen foregår i Norge i 1942. Skuespillet omfatter tre akter, nemlig 1. akt: Stue i Thorstein Hagen's hus. 2. akt: Standretten 8 dage senere, samt 3. akt: Fængselscelle tidlig næste morgen.

Erik Beermann havde hovedrollen som Thorstein Hagen, Jytte Pedersen var hans hustru, Agnes; Jørn Wahl, deres søn Stein, Benni Pedersen var Arthur Nordholm, en kammerat i modstandskampen, men han svigtede. Helmer Spælling var Otto Franck. Kaj Kristrup spillede Oberleutnant Stein, Berliner-barnet, der gang på

gang bad om at blive forstået. Hans Struckmann var Sturmabführer Hahn. Børge Christensen den nazificerede pastor Erik Hammer. Bjarne Krause og Erik Sørensen var begge tyske Soldater, Niels Gørlov en tysk korporal.

Alle skuespillerne gik med liv og sjæl op i rollerne, og selv om mange endnu vil erindre stykket fra dets succes i Riddersalen, var det en oplevelse at se det givet af folk, hvoraf flere selv havde gjort den kamp med, som de nu opførte som drama.

Det lange bifald var velfortjent, og det var et udtryk for forsamlingens sympati såvel for stykket som for skuespillerne.

Det var et stolt øjeblik, da Dachau-klubbens formand, Svend Busk, fra talerstolen kunne meddele, at aftenens overskud var 940,09 kr. Beløbet blev ubeskåret overrakt til Dansk Røde Kors, der den pågældende aften var repræsenteret ved frk. Faxholm, som var mødt frem i klædelig uniform.

Svend Busk takkede for velvillig assistance til alle sider. Såvel skuespillerne som orkestret, Borgernes Hus og trykkeriet Nørby havde ydet uden betaling. Dragterne var ligeledes velvilligst stillet til rådighed fra ASA film.

Generalforsamling i Dachau-klubben.

Dachau-klubben afholdt generalforsamling i Admiral Gjeddes gård onsdag den 20. februar kl. 20.

Formanden Sv. Busk åbnede generalforsamlingen og udtalte mindeord over minister Detlef og frue.

Dirigenthvervet blev betroet til speditør Beermann, der konstaterede lovlig indvarsling og gav ordet til formanden, der aflagde beretning for det forløbne år. Herunder omtaltes Tysklandsretningerne, og bestyrelsens stilling til fællesudvalget.

Bestyrelsen kunne ikke tage ansvaret for et fortsat samarbejde og måtte derfor have generalforsamlingens udtalelse om forholdet. Der udspandt sig en varm drøftelse, i hvilken deltog Bang, Kornbeck, Evald Petersen, Holger Jensen, Carl Petersen og Beermann. Beretningen godkendtes enstemmigt.

Kassereren fremlagde det reviderede regnskab, der udviste en kassebeholdning på 195,88 kr. Regnskabet godkendtes.

Formanden genvalgte med akklamation. Ligeledes genvalgte Alfred Lind og Henry Poulsen.

Under eventuelt omtalte formanden klubbens teateraften, som var kommet i stand, takket være et godt samarbejde med amatørscenen Parcifal. Aftenens indtægt vil ubeskåret gå til Dansk Røde-Kors' Ungarns-hjælp. Medlemmerne blev opfordret til at slutte stærkt op om denne aften.

Et dramatisk optrin under opførelsen af: Hvis et folk vil leve. — Til v.: Sabotøren (speditør Eril Beermann). Bag ham Bjarne Krause. Derefter Helmer Spælling, der, forklædt som SS-befalingsmand, forsøger at befri sin kammerat. Yderst til h.: Kaj Kristrup, der havde rollen som Oberleutnant Stein. Han døjede altid med at finde sympati for sine synspunkter. — Billedet til højre: Formanden for Dachau-klubben, Svend Busk, har lige overrakt aftenens smukke overskud til Røde Kors. Han taler nu med foreningens kasserer, Agner Wennike, frk. Faxholm og hr. Wulff.

Dagbogsblade

23/2.

Bonn føler sig kun moralsk forpligtet overfor kz-fanger.

Danmarks og syv andre landes ambassader i Bonn har fra den vesttyske regering modtaget en note med svar på en fælles henvendelse om erstatninger til koncentrationslejr-fanger. Svaret er imødekommende, men rummer ikke konkrete løfter. Den vesttyske regering vil ikke vedkende sig nogen juridisk forpligtelse, men kun et moralsk ansvar overfor de udlændinge, der har været i tysk fangenskab. Man vil, så vidt det er muligt, hjælpe tidligere fanger, som endnu bærer mén af opholdet i koncentrationslejrene, og man opfordrer de otte landes regeringer til selv at foreslå en form for hjælpeordning.

5/3.

POLEN

har ratificeret to ILO-konventioner, nemlig konventionen om forsamlingsfrihed og organisationsret af 1948 og om organisationsret og kollektiv for-handlingsret af 1949.

6/3.

Oberst P. M. Digmann er blandt de, nyudnævnte generaler.

Han har hermed gjort en meget hurtig karriere. Oberst P. M. Digmann er 56 år gammel, født i Silkeborg, og blev i 1930 premierløjtnant. I 1944 — da han var kaptajn — arresteredes han af Gestapo og sad i Frøslevlejren, hvor hans medfanger valgte ham til tillidsmand. Efter kapitulationen blev han kommandant i Fårhuslejren. I 1949 udnævntes han til oberstløjtnant og chef for dronningens livregiment, i 1951 blev han chef for generalstabens generalstabsafdeling. I 1955 chef for det danske kommando i Tyskland, og i 1956 udnævntes han til oberst.

Erstatningskravet vil bli oppretholdt fullt ut

Bonn-regjeringen antyder «ervellgjørenhetsstiftelse»!

INGEN ALMISSER fra Tyskland takk — men redelig oppgjør!

Formannen i Erstatningsrådets arbeidsutvalg i Bergen avviser den tyske føler om veldedighet i stedet for erstatning til norske ex-fanger.

Uanstendig tilbud

10/3.

Fra Neuengamme til Gaza.

Oberstløjtnant Carl Engholm er udnævnt til FN's militærguvernør i Gaza. Engholm arbejdede under besættelsen i etterretningstjenesten, blev taget af tyskerne, kom i Frøslev-lejren og senere til Neuengamme.

14/3.

P. M. Daell på Frederiksborg.

Formanden for Frihedsfonden, grosserer P. M. Daell blev i dag hyl-det ved en sammenkomst på 4.-maj-kollegiet. Axel P. Jensens billede af Daell blev overrakt ham, men med den klausul, at dets blivende sted skal være på Frederiksborg, hvor billedet af Frihedsrådets medlemmer allerede henger.

15/3.

Norges frihedsdigter, den tidligere Sachsenhausen-fange, Arnulf Øverland talte i Studenterforeningen og sagde med henblik på Ungarn: Hvor mange folkemord skal vi roligt se på?

Tidligere norske Sachsenhausen-fanger tar avstand fra den tyske erstatningslov

Norske KZ-fanger avviser den tyske erstatningslov **KZ-fangene vil ha forhandling, ikke rekreasjonshjem**

Tidligere Sachsenhausen-fanger i Oslo tok igår avstand fra den tyske erstatningslov som tilbyr utenlandske eksfanger rekreasjonsoophold i Tyskland. I en uttalelse heter det: «Sachsenhausen-fangenes for-enning i Oslo er gjennom pressen blitt kjent med et forslag om at

Ingen almisser, takk

Men redelig oppgjør fra Tyskland

Meldingen fra Bonn om at de norske ex-fanger, erstatningskrav på Tyskland i realiteten vil bli avvist og at tyskerne i stedet vil foreslå en veldedighetsgest over for de ex-fanger som etter en behovsprøving trenger det, har vakt en voldsom harme blant ex-fangene i Bergen, forteller formannen i Erstatningsrådets arbeidsutvalg i Bergen, Eivind Åre til «BT».

Siden meldingen om det tyske forslag avet ut gjennom en tysk avis, fredag har det vært en

svarer for Det tredje rikes ugler-ninger og deretter opptror stor-sinnet ved å vite veldedighetssaver

Udpluk af norske avisoverskrifter. Nordmændene avviser pure det tyske forslag om „rekreasjonshjælp“

17/3.

Også nej fra de norske kz-fanger.

Erstatningsrådet for tidligere poli-tiske fanger har på sit råds-møde i Oslo denne weekend drøftet den vest-tyske svarnote om erstatningsspør-gsmålet og har fundet den uantagelig og utilfredsstillende.

Det hedder i et communiqué, der blev vedtaget enstemmigt, at svar-noten er en hån mod nazismens ofre og en taktløshed mod det norske folk. Erstatningssagen har udviklet sig til en nationalsag, der angår hele folket. Den bør derfor behandles i stor-tinget, hedder det i communiquet.

18/3.

Stortinget i Norge siger nej.

Den norske udenrigsminister Hal-ward Lange sagde i dag i Stortinget, at det vesttyske forslag var af en så-dan karakter, at det ikke kan accep-teres. Regeringsbladet Socialdemo-kraten, København, føjer hertil, at det kan anses for givet, at den dan-ske regering deler de synspunkter, Halvard Lange har fremsat.